

УДК 343.9 (477)

DOI <https://doi.org/10.51989/NUL.2023.3.30>

АНАЛІЗ СКЛАДУ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТАТТЕЮ 201-2 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Швидка Олена Василівна,
аспірантка кафедри конституційного,
міжнародного і кримінального права
Донецького національного університету імені Василя Стуса

Введення в Україні воєнного стану з початку повномасштабної збройної агресії РФ стало поштовхом для адаптації законодавства до нових вимог. Не минули такі зміни і кримінальне законодавство, зокрема з уведенням нових правопорушень та посиленням санкцій. У статті проаналізовано склад кримінального правопорушення, передбаченого статтею 201-2 Кримінального кодексу України «Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги». У статі розкрито основні компоненти складу такого кримінального правопорушення, як нецільове використання гуманітарної допомоги, зокрема поняття «гуманітарна допомога», «благодійні пожертви» та «безоплатна допомога». Акцентовано увагу на предметі кримінального правопорушення щодо нецільового використання гуманітарної допомоги. Зокрема, звернено увагу на юридичну властивість предмета цього кримінального правопорушення: вантажі, кошти, іноземну валюту, виконання робіт, надання послуг тощо має визнати гуманітарною допомогою центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику соціального захисту населення. Також проаналізовано, у чому полягає порушення законодавства про гуманітарну допомогу.

Визначено низку недоліків та проблем застосування статті 201-2 Кримінального кодексу України з огляду як на конструкцію статті, так і на правову природу того, що відбулося із появою вказаної статті. Зокрема, визначено нетипові ситуації у правозастосуванні щодо відповідальності волонтерів.

Встановлено, що конструкція статті є недосконалою, що спричиняє виникнення як теоретичних неточностей, так і відсутності уніфікованого правозастосування. Вважаємо, що вказана стаття має бути виключена з чинного КК України, оскільки використання гуманітарної допомоги з метою отримання прибутку могло б повністю охоплюватися чинною системою кримінальних правопорушень, не створюючи при цьому штучної конкуренції норм.

Ключові слова: гуманітарна допомога, благодійні пожертви, склад злочину, предмет, отримання прибутку, значний розмір.

Shvydka Olena. Analysis of the Criminal Offense under Article 201-2 of the Criminal Code of Ukraine

The introduction of martial law in Ukraine since the beginning of the full-scale armed aggression of the RF has become the impetus for the adaptation of legislation to new times. Criminal legislation has also been affected by such changes, in particular, by the introduction of new offenses and toughening of sanctions. The article analyzes the composition of the criminal offense under Article 201-2 of the Criminal Code of Ukraine "Illegal use of humanitarian aid, charitable donations or free assistance with the purpose of profit". A number of shortcomings and problems of application of Article 201-2 of the Criminal Code of Ukraine are identified, taking into account both the construction of the article and the legal nature of what happened following the introduction of this article. The article discloses the main components of the criminal offense of misuse of humanitarian aid, namely "humanitarian aid", "charitable donations" and "free aid". Attention is focused on the subject of the criminal offense of non-targeted use of humanitarian aid. In particular, attention was drawn to the legal nature of the subject of this criminal offense: goods, funds, foreign currency, performance of works, provision of services, etc that

must be recognized as humanitarian aid by the central executive body implementing the state policy of social protection of the population. It was also analyzed what constitutes a "violation of the legislation on humanitarian aid".

A number of shortcomings and problems of the application of Article 201-2 of the Criminal Code of Ukraine have been identified, taking into account both the construction of the article and the legal nature of what happened with the appearance of the specified article. In particular, the following atypical situations in law enforcement regarding the responsibility of volunteers have been identified.

It was established that the construction of the article is imperfect, which causes the emergence of both theoretical inaccuracies and the absence of unified law enforcement. Taking into account the arguments presented, we are inclined to think that the specified article should be excluded from the current Criminal Code of Ukraine, since the use of humanitarian aid for the purpose of obtaining profit could be fully covered by the existing system of criminal offenses, without creating an artificial competition of norms.

Key words: humanitarian aid, charitable donations, composition of the crime, object, obtaining profit, significant amount.

З 24 лютого 2022 року Україна протистоїть повномасштабному вторгненню росії. Протягом періоду дії воєнного стану лівова частка зусиль спрямована на підтримку обороноздатності Збройних сил України та на допомогу особам, які постраждали від нападу рф.

Масштаби гуманітарної допомоги, благодійних пожертв, безоплатної допомоги стали незміреними, у зв'язку з чим кратно зросла і чисельність псевдоволонтерів і недобросовісних службових осіб, які цинічно наживаються. На фоні згаданих подій 24 березня 2022 року Верховною Радою України прийнятий Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо відповідальності за використання гуманітарної допомоги під час дії воєнного стану», яким Кримінальний кодекс України (далі – КК України) був доповнений статтею 201-2 «Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги».

Вказана норма викликала серед наукової спільноти велику кількість дискусій, зокрема щодо доцільності появи в КК України такої кримінально-правової новели. Не менш дискусійними є також питання складу вказаного кримінального правопорушення, що впливає на конкуренцію даної норми з іншими нормами Особливої частини КК України.

Склад кримінального правопорушення, передбаченого ст. 201-2 Кримінального кодексу України, досліджувався у працях таких вчених: А. Айдиняна, О. Дудо-

рова, О. Кришевич, О. Маріна, Р. Мовчана, Н. Муравської, М. Хавронюка та інших.

Першим проблемним аспектом аналізованої статті КК України є визначення об'єкту злочину. Законодавець поміщує кримінальне правопорушення у VII розділ КК України «Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності» між статтями, що присвячені контрабанді. Розміщення аналізованої норми у такому порядку може помилково свідчити про те, що об'єктом вказаного кримінального правопорушення є встановлений законом порядок переміщення предметів через митний кордон України.

Однак зазначимо, що ця стаття забезпечує дотримання порядку використання уже наявної гуманітарної допомоги і благодійних пожертв, незважаючи на саму процедуру надходження такого товару. Як слушно зауважила Н. Коваль, контроль за цільовим використанням гуманітарної допомоги не стосується митного контролю [1, с. 9].

Звернемо увагу на те, що законодавець відніс зазначене діяння до посягань у сфері господарської діяльності, визначивши як обов'язкову ознаку об'єкту предмет кримінального правопорушення – благодійні пожертви, гуманітарну чи безоплатну допомогу.

Згідно з п. 1 приміток до ст. 201-2 КК України тлумачення предметів вказаного злочину відбувається відповідно до приписів регулюючого законодавства. Так, згідно з ч. 1 ст. 6 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» благодійною жертвою визнається безоплатна передача благодійником коштів, іншого

майна, майнових прав у власність бенефіціарів для досягнення певних, наперед обумовлених цілей благодійної діяльності. Відповідно до абз. 3 ст. 1 Закону України «Про гуманітарну допомогу» гуманітарна допомога – це цільова адресна безоплатна допомога в грошовій або натуральній формі у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань чи допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами із гуманних мотивів отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за кордоном, які потребують її у зв'язку з соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, важким фінансовим становищем, виникненням надзвичайного стану, зокрема внаслідок стихійного лиха, аварій, епідемій і епізоотій, екологічних, техногенних та інших катастроф, які створюють загрозу для життя і здоров'я населення, або тяжкою хворобою конкретних фізичних осіб, а також для підготовки до збройного захисту держави та її захисту у разі збройної агресії або збройного конфлікту. Гуманітарна допомога є різновидом благодійництва і має спрямовуватися відповідно до обставин, об'єктивних потреб, згоди її отримувачів та за умови дотримання вимог статті 3 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації».

Тлумачення останнього зазначеного предмету аналізованого кримінального правопорушення відображено в абз. 2 ст. 1 Закону України «Про гуманітарну допомогу», відповідно до якого безоплатна допомога (пересилка, виконання робіт, надання послуг) – це надання гуманітарної допомоги без будь-якої грошової, матеріальної або інших видів компенсацій донорам. Водночас М. Хавронюк слушно зазначає, що під безоплатною допомогою також варто розуміти і зазначені у пунктах 1–4 ч. 1 ст. 5 Закону України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» такі дії, як: 1) безоплатна передача у власність бенефіціарів коштів, іншого майна, безоплатне відступлення бенефіціарам майнових прав; 2) безоплатна передача бенефіціарам права користування та інших речових прав на майно і майнові права; 3) безоплатна передача бенефіціарам доходів [2].

Аналізуючи предмет цього кримінального правопорушення, О. Дудоров та Р. Мовчан звертають увагу на те, що в юридичній літературі гуманітарну допомогу залежно від форми її надання класифікують таким чином: грошова, товарна, надання послуг, виконання робіт. Оскільки у ст. 201-2 КК України фігурують лише «товари (предмети) гуманітарної допомоги» і «таке майно», нецільове використання гуманітарної допомоги, яка надається у вигляді виконання робіт чи надання послуг, не утворює складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 201-2 КК України. Сказане відноситься і до безоплатної допомоги (як різновиду гуманітарної допомоги), яка також може надаватися у вигляді виконання робіт і надання послуг [3, с. 103].

Ми частково погоджуємося з наведеною вище позицією науковців. Так, продаж товарів (предметів) гуманітарної допомоги апріорі не може охоплювати собою виконання робіт чи надання послуг. Водночас зазначаємо, що, на нашу думку, такі висновки не повинні поширюватися на використання безоплатної допомоги, що може надаватися у формі виконання робіт і надання послуг. Так, вважаємо обґрунтованою думку А. Айдинян щодо того, що у разі, коли діяння суб'єкта полягає у виконанні робіт чи наданні послуг, за наявності інших ознак даного кримінального правопорушення, передбаченого відповідною частиною ст. 201-2 КК України, слід вбачати використання безоплатної допомоги. Вказана позиція підтверджується узгодженістю з назвою кримінального правопорушення – «незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги». Тобто коли діяння суб'єкта полягає у виконанні робіт чи наданні послуг за наявності інших ознак розглядуваного кримінального правопорушення, передбаченого відповідною частиною ст. 201-2 КК України, слід вбачати «використання безоплатної допомоги» [4, с. 270].

Окремо хотілося б звернути увагу на юридичну властивість предмета цього кримінального правопорушення. Вантажі, кошти, іноземна валюта, виконання робіт, надання послуг тощо має визнати гуманітарною допомогою центральний орган

виконавчої влади, що реалізує державну політику соціального захисту населення.

В умовах воєнного стану та з метою спрощення визнання товарів гуманітарною допомогою було прийнято низку законодавчих актів. Зокрема, 22 березня 2022 року Кабінет Міністрів України прийняв Постанову № 344 «Про внесення зміни до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 1 березня 2022 р. № 174». Вказаною Постановою передбачено декларативний принцип визнання товарів гуманітарною допомогою без рішення спеціально уповноважених державних органів з питань гуманітарної допомоги.

Факт визнання товару гуманітарною допомогою відіграє ключову роль у визначенні такого товару предметом кримінального правопорушення, передбаченого ст. 201-2 КК України. Так, показовою є окрема думка судді Волинського апеляційного суду, який, зокрема, зазначає, що вчинення правопорушення, передбаченого ст. 201-2 КК України, належним чином не доведено, оскільки в матеріалах справи відсутнє документальне підтвердження того, що бронезилети, захисні каски та підсумки для бронезилетів, які вилучені під час огляду місця події та обшуку, є гуманітарною допомогою, благодійною пожертвою чи безоплатною допомогою [5].

Слід зазначити, що аналіз правозастосовної практики вказує на те, що суди під час розгляду таких справ роблять акцент на тому, чи визнаний предмет гуманітарною допомогою в установленій законом спосіб. Наприклад, Полтавський районний суд Полтавської області при кваліфікації аналізованого злочину встановив, що особа, будучи членом благодійної організації, продавала автомобілі, які відповідно до Декларації про перелік товарів, що визнаються гуманітарною допомогою, відповідно до вимог Постанови Кабінету Міністрів України № 174 від 01.03.2022 року «Деякі питання пропуску гуманітарної допомоги через митний кордон України в умовах воєнного стану», визнані гуманітарною допомогою при перетині державного кордону України в пункті пропуску [6].

Отже, зазначаємо, що, доки предмет у встановленому порядку не визнаний гуманітарною допомогою, він не є предметом цього кримінального правопорушення.

Аналіз об'єктивної сторони складу незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги вказує на три альтернативні дії: 1) продаж товарів чи предметів гуманітарної допомоги, тобто будь-яка їх оплатна передача; 2) використання благодійних пожертв, безоплатної допомоги, себто розпорядження ними у будь-який спосіб не за фактичним цільовим призначенням; 3) укладання будь-яких інших правочинів щодо розпорядження будь-чим із зазначеного вище. Таким чином, якщо абстрагуватися від специфічного предмету кримінального правопорушення і надати йому лише ознаки чужого майна, яке ввірене або доручене особі, що вчинила протиправні діяння щодо такого майна, які полягали фактично у його відчуженні, ми матимемо справу ні з чим іншим, як з різновидом кримінально протиправної поведінки, передбаченої у ст. 191 КК України «Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем».

Варто звернути увагу на те, що диспозицією статті охоплено реалізацію гуманітарної допомоги виключно з метою отримання прибутку. Проте у законодавстві немає жодних вказівок, які б описували випадки, коли гуманітарна допомога просто знищується чи відбувається її розтрата без відповідної мети збагачення або отримання прибутку у період воєнного стану. На нашу думку, така діяльність має особливо значну суспільну небезпеку, оскільки вона може бути поєднана з російськими мотивами осіб.

Також не зовсім зрозумілою є кваліфікаційна ознака, що полягає у встановленому законодавцем розмірі вартісного показника предмету, з якого настає кримінальна відповідальність за протиправне діяння. Зокрема, якщо розглянути картку законопроекту, у жодному супровідному документі не зазначено критерій, чому відповідальність починається із 350 неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

Водночас якщо сума буде меншою, постає проблема у кваліфікації вказаного діяння. Так, при недостатності суми реалізованих гуманітарних товарів, такі дії можуть бути кваліфіковані як замах

на вчинення кримінального правопорушення за ч. 1 ст. 201-2 КК України, однак таке діяння при недостатності суми збитків може охоплюватись іншим звичними складами злочину, зокрема злочинами проти власності. Так, М. Хавронюк зазначив, що, якби ст. 201-2 КК України не було, то продаж товарів (предметів) гуманітарної допомоги або використання благодійних пожертв чи укладення інших правочинів щодо розпорядження таким майном, вчинені з метою отримання прибутку та в розмірі понад 350 НМДГ, кваліфікувалися б за частинами 4 або 5 ст. 191 як розтрата чужого майна або заволодіння чужим майном шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем. Через помилку законодавця фактично більш тяжкий злочин – розтрата в значних розмірах – має каратися м'якше (за ст. 201-2 КК України), ніж розтрата в розмірах, які відповідно до ст. 201-2 КК України не є значними (за ст. 191 КК України) [2].

Також гостро постає проблема необхідності перетину вартісної ознаки предмету при інкримінуванні кваліфікованого складу злочину. Вважаємо за доцільне погодитися з підходом Р.О. Мовчана щодо необов'язковості ознаки «вчинені у значному розмірі» для кваліфікації діяння суб'єкта за ч. 2 або ч. 3 ст. 201-2 КК України, адже у частинах 2, 3 ст. 201-2 КК України вказується лише на дії, передбачені у ч. 1 або ч. 2 цієї статті, і не згадується про вартість предмета кримінального правопорушення [7, с. 139].

Водночас у юридичній доктрині також існує сприйняття підходу щодо наявності щонайменше «значних розмірів» за наявності кваліфікованого чи особливо кваліфікованого складу кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 або ч. 3 ст. 201-2 КК України. Зокрема, О. Кришевич стверджує, що, незважаючи на наявність такої обтяжуючої обставини, як існування воєнного стану, інкримінування цієї статті можливе лише у разі, якщо вартість товарів (предметів) у 350 і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян [8, с. 111]. Однак зауважимо, що така позиція не визнається у правозастосовній діяльності. наведемо приклад із аналізованої судової практики в цьому контексті. Особі вручено підозру

за ч. 3 ст. 201-1 КК України за продаж гуманітарної допомоги (два автомобіля) у розмірі 6500 доларів США, що є меншим від «значного розміру» [9]. Вказана поведінка фігуранта цього кримінального провадження згідно з такою позицією мала би бути кваліфікована за ч. 4 ст. 191 КК України або взагалі не мала б становити складу кримінального правопорушення. Зрозуміло, що такі варіанти оцінки діяння не відповідають ні суспільним очікуванням, ні реальним потребам протидії незаконного використання гуманітарної допомоги. Нетипові ситуації у трактуванні наявності мінімального вартісного рубежу, які, крім того, не обумовлені жодним чином, є помилкою законодавця та потребують виправлення.

Не менш проблемним є питання визначення суб'єктного складу розглядуваного кримінального правопорушення. Тут прослідковується суперечність з огляду на регламентацію гуманітарної допомоги Законом України «Про гуманітарну допомогу», відповідно до якого існує три кола суб'єктів: донори (іноземні, вітчизняні) – юридичні та фізичні особи, які надають допомогу; отримувачі гуманітарної допомоги – такі юридичні особи, яких зареєстровано в установленому Кабінетом Міністрів України порядку в Єдиному реєстрі отримувачів гуманітарної допомоги (благодійні, громадські, юридичні організації тощо); набувачі гуманітарної допомоги – фізичні та юридичні особи, які її потребують і яким вона безпосередньо надається.

Слід зауважити, що законодавцем у положеннях КК України не надано чіткої відповіді стосовно того, хто несе відповідальність за ст. 201-2 КК України. Донори, які надають допомогу, та набувачі гуманітарної допомоги з огляду на наявність об'єктивної необхідності та низки причин не можуть бути суб'єктами цього кримінального правопорушення. Таким чином, схилиємося до того, що ними є отримувачі гуманітарної допомоги, які не є кінцевими споживачами.

Аналізуючи суб'єктивну сторону досліджуваного кримінального правопорушення, зазначимо, що законодавцем встановлено її специфічну ознаку – мету отримання прибутку. Синтаксичний аналіз юридичної конструкції ч. 1 ст. 201-2

КК України дає можливість визначити, що ознака «з метою отримання прибутку» є обов'язковою ознакою цього кримінального правопорушення. Водночас варто звернути увагу на те, що поняття «прибуток» може розглядатися у вузькому сенсі як різниця між доходами та витратами або у широкому сенсі як отримання будь-якої вигоди внаслідок вчинення діяння, передбаченого цим складом кримінального правопорушення.

Інше питання полягає у тому, що саме розуміти під вказаною ознакою. Так, О. Дудоров та Р. Мовчан вказують на неоднозначне сприйняття надання меті отримання прибутку значення криміноутворювальної ознаки, яка в диспозиції ч. 1 ст. 201-2 КК України підміняє ознаку незаконності, вказану в назві цієї статті. З одного боку, формулювання «з метою отримання прибутку» запозичене із регулятивного законодавства (ст. 12 Закону України «Про гуманітарну допомогу» від 22 жовтня 1999 року). З іншого боку, такий законодавчий крок здатен зіграти злий жарт на практиці. Як доводять автори, нормативна вказівка на мету отримання прибутку буде ускладнювати (якщо не виключати) інкримінування ст. 201-2 КК України у тих випадках, коли незаконне розпорядження вказаним у цій статті КК України майном набуватиме вигляду, наприклад, дарування, передачі в рахунок погашення боргу, відшкодування завданих збитків або оплати виконаної роботи чи наданих послуг [3, с. 102].

Вважаємо, що, конкретизуючи мету цього кримінального правопорушення

у ч. 1 ст. 201-2 КК України, законодавцю варто було б зробити акцент не на самому факті отримання прибутку, а на меркантильному контексті розпорядження ним. Тобто з контексту аналізу статті випливає, що цьому кримінальному правопорушенню властивий корисливий мотив, хоча у диспозиції статті законодавець його не конкретизує, тому доведення цієї ознаки суб'єктивної сторони злочину не є необхідним.

Узагальнюючи вищевикладене, вважаємо, що законодавець у відповідь на потребу суспільства у законодавчому встановленні відповідальності за незаконне використання специфічного майна відреагував найпростішим способом – внесенням нової статті до Кримінального кодексу. Тобто правовідносини, що виникли у сфері незаконного використання гуманітарної допомоги, на думку законодавця, урегульовані шляхом встановлення відповідальності, незважаючи на відсутність підстав криміналізації. Встановлено, що конструкція статті є недосконалою, що спричиняє виникнення як теоретичних неточностей, так і відсутності уніфікованого правозастосування. Зважаючи на висловлені аргументи, схилиємося до думки, що вказана стаття має бути виключена з чинного КК України, оскільки використання гуманітарної допомоги з метою отримання прибутку могло б повністю охоплюватися наявною системою кримінальних правопорушень, не створюючи при цьому штучної конкуренції норм. Суміжні склади злочину будуть розглянуті в наступних наукових роботах.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Коваль Н.О. Підстави та порядок переміщення гуманітарної допомоги через митний кордон України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Одеса, 2014. 19 с.
2. Хавронюк М. За незаконне використання гуманітарної допомоги – кримінальна відповідальність). *Сайт Центру політико-правових реформ*. 29.04.2022. URL: <https://pravo.org.ua/blogs/za-nezakonne-vykorystannya-gumanitarnoyi-dopomogy-kryminalna-vidpovidalnist/> (дата звернення: 06.06.2023).
3. Дудоров О.О., Мовчан Р.О. Кримінально-правова заборона щодо незаконного використання гуманітарної допомоги: сумнівна законодавча новела. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2022. Вип. 2 (98). С. 99–115.
4. Айдинян А.В. Деякі особливості юридичної конструкції кримінального правопорушення, передбаченого ст. 201-2 Кримінального кодексу України. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2002. № 4. С. 269–273.
5. Окрема думка судді Волинського апеляційного суду Клока О.М. у справі № 159/1346/22 від 06.05.2022 року. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104209409> (дата звернення: 06.06.2023).

6. Вирок Полтавського районного суду Полтавської області від 18.04.2023 року у справі № 545/1140/23. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reestr.court.gov.ua/Review/110292069> (дата звернення: 01.06.2023).

7. Мовчан Р.О. «Воєнні» новели Кримінального кодексу України: правотворчі та правозастосовні проблеми : монографія. Київ : Норма права, 2022. 243 с.

8. Кришевич О.В. Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги: кримінальні засади. URL: http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/21489/1/Збірник%20конференції%2026.05.22_шапки_ред_p110-114.pdf.

9. Ухвала слідчого судді Голосіївського районного суду міста Києва від 04.07.2022 року у справі № 752/5938/22. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reestr.court.gov.ua/Review/105113034> (дата звернення: 01.06.2023).